

تفاوت مرگ مغزي با کما

مغز به عنوان پیچیده‌ترین عضو بدن جایگاه احساسات، غرایز، تفکر و بسیاری از واکنش‌های آدمی است و کوچک‌ترین آسیب به آن می‌تواند عوارض جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد.

جام جم آنلاین: مغز به عنوان پیچیده‌ترین عضو بدن جایگاه احساسات، غرایز، تفکر و بسیاری از واکنش‌های آدمی است و کوچک‌ترین آسیب به آن می‌تواند عوارض جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد. این روزها عبارت مرگ مغزي را زیاد می‌شنویم، اما این بیماری که همه از شنیدن نامش متاثر می‌شوند، چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟

مرگ مغزي به معنای از دست دادن تمامی عملکردهای مغز است و در پی توقف کامل جریان خون به این عضو حساس بدن به وجود می‌آید.

دکتر نورالدین صدرالاسلامی، متخصص مغز و اعصاب در این باره به «جام‌جم" می‌گوید: در مرگ مغزي، خون‌رسانی و همچنین اکسیژن‌رسانی به مغز متوقف می‌شود و این عضو از بدن کارکرد خود را از دست داده و دچار تخریب غیرقابل برگشت می‌شود هرچند پس از این عارضه اعضای دیگر بدن، ازجمله قلب، کبد و کلیه‌ها به وسیله دستگاه‌های کمکی می‌توانند به فعالیت حیاتی خود ادامه دهند، اما این روند زیاد به طول نمی‌انجامد و اگر بیمار از این دستگاه‌ها جدا شود، زندگی مصنوعی او متوقف خواهد شد.

وي مي‌افزايد: پس از وقوع مرگ مغزي در فرد، هيچ گونه احساس دردي وجود ندارد و بیمار قادر به صحبت کردن، دیدن و حتي پاسخ به تحریکات خارجي نیست.

علل مرگ مغزي

تصادفات رانندگی، وارد آمدن ضربه شدید به سر، سقوط از ارتفاع، خونریزی‌های داخلی مغز، سکنه مغزي و مسمومیت‌های شدید از علل مهم مرگ مغزي به شمار می‌روند.

دکتر صدرالاسلامی می‌گوید: آسیب‌های شدید بافتی که به علل مختلف به مغز وارد می‌شود، در نهایت منجر به تورم بافتی شده و از آنجا که مغز در فضاي بسته بین استخوان‌های جمجمه قرار گرفته و امکان افزایش حجم ندارد، بنابراین این تورم بافتی به قسمت‌های پایین‌تر مغز (ساقه مغز) فشار وارده کرده و باعث فتق مغزي و مختل شدن گردش خون به مغز می‌شود که این خود در نهایت اکسیژن‌رسانی را مختل و کم می‌کند و سرانجام موجب مرگ مغزي می‌شود.

تشخیص مرگ مغزي

در کشورهای مختلف، معیارهای گوناگونی برای اعلام مرگ مغزي وجود دارد، اما اساس این اعلام، بررسی نشانه‌های بالینی فقدان کامل اعمال مغز است.

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان توضیح می‌دهد: هرچند قرار گرفتن فرد در حالت کمای عمیق، عدم پاسخ به تحریکات دردناک، قطع کامل تنفس و نبود هیچ نشانه‌ای از باز کردن چشم‌ها یا حرکات در سر و تنه از علائم مرگ مغزي هستند، اما با توجه به اهمیت این مساله، در اغلب موارد برای اثبات عدم فعالیت مغز نوار مغزي گرفته و حتی آنژیوگرافی از رگ‌های مغزي انجام می‌شود.

دکتر صدرالاسلامی می‌افزاید: به دلیل اهمیت این موضوع، علاوه بر تمامی موارد گفته شده لازم است يك دوره زمانی نیز بر بیمار بگذرد (مدت نظارت) تا در طول این دوره، بررسی مداوم بیمار توسط تیم پزشکی، عدم تغییر در معیارهای بالینی را به اثبات برساند و بتوان مرگ مغزي را اعلام کرد. البته این نکته را نیز نباید فراموش کرد که اعلام مرگ مغزي در کودکان و افرادی که داروهای آرامبخش قوی و بیهوش‌کننده مصرف کرده یا مبتلا به بیماری‌هایی چون کم‌کاری شدید تیروئید و حتی سرمازدگی شدید – که باعث رکود و توقف فعالیت ساقه مغز می‌گردد – شده‌اند، تابع شرایط دیگری است.

در حالت کما شانس بهبود برای برخی بیماران وجود دارد، در صورتی که در مرگ مغزی بهبود بیمار غیرممکن و مرگ وی ظرف چند روز حتمی است. دکتر صدرالاسلامی با بیان این که کما یک نوع اختلال در کارکرد مغز بوده که در آن شخص - مشابه مرگ مغزی به دلیل کمبود خون و اکسیژن رسانی به مغز - دچار کاهش شدید سطح هوشیاری می شود و به هیچ یک از تحریکات پیرامونش پاسخ نمی دهد، می گوید: در حالت کما شخص ممکن است برای مدت طولانی زنده بماند و زندگی نباتی پیدا کند و حتی افرادی که به کما رفته اند در صورت سالم بودن ساقه مغز، در اغلب موارد به تنفس غیرارادی خود ادامه داده و ضربان قلب منظمی نیز دارند.

وی می افزاید: هوشیاری بیماران در حالت کما بسته به میزان پاسخ آنها به محرک های گوناگون درجه بندی می شود. دکتر صدرالاسلامی می افزاید: در جریان مرگ مغزی اعضای دیگر بدن مانند قلب، کلیه ها یا کبد تا مدتی زنده و قابل پیوند هستند و این ارگان ها در صورت اقدام بموقع می توانند در بدن شخص دیگری به وسیله پیوند اعضا استفاده شوند.

با این حال، تخریب اعضای بدن به فاصله کمی پس از مرگ مغزی شروع می شود و به همین علت است که فرآیند پیوند اعضا باید هرچه زودتر انجام شود.

سعید کریمی / جام جم